

גן שלנו מה נחמד הוא?! מה עלינו כהורים לעשות, כדי להבטיח שהגן הוא מקום מהנה ובטוח לילדינו. מאת: גדי רוזן, מאמן משפחתי, זוגי ואישי

בתוכנית כולבוטק האחרונה נחשפה לפני ימים מספר תמונה עגומה של מה שמתרחש באמת בחיי היום יום בגן ילדים מסוים לאחר שההורים נפרדים מילדיהם ויוצאים מהגן לעיסוקיהם. התמונה שהוצגה הייתה קשה וקודרת והציגה אלימות מילולית רגשית ופיזית שהופעלה כלפי הילדים.

התוכנית עוררה זעזוע בקרב הורים רבים שאלו את עצמם שאלות קשות ונוקבות לגבי הגן בו מצויים ילדיהם. האם התמונה שאני רואה בגן בבוקר ובצהריים זו התמונה האמיתית? כיצד ניתן לדעת אם משהו לא בסדר מתרחש בגן בשעות שבהן ההורים לא צופים במתרחש?

האם אני יכול לסמוך על הגנת ומה נכון לעשות אם התחושה שלי אינה נוחה ואיני רגוע לגבי הגן? ראשית כל, חשוב להדגיש שהתמונה שהוצג בתוכנית הינה חריגה וקיצונית יוצאת דופן בהחלט ואינה משקפת כלל את התמונה האמיתית של כלל הגנים בישראל. לא זו הנורמה של הגנות והגנים בישראל. אני מאמין שברוב הגנים המצב שונה לחלוטין הגנות רגועות אוהבות את הילדים ומעניקות להם יחס חם ואוהב. לא צריך לאבד פרופורציות ולהיכנס לפאניקה וחרדה.

בנוסף יש לזכור שתפקיד הגנת הוא מורכב והיא לא צריכה להיות כל הזמן רק מחבקת ומלטפת. על הגנת לחנך וללמד את הילדים, ולפתח מיומנויות של שיחה, הקשבה, חברות ומשחק, באמצעות שיחות סיפורים ומשחקים להציב חוקים גבולות בפני הילדים ולהתמודד עם קשיים ובעיות משמעת ועוד, כול זאת כמובן בדרך טובה ונעימה.

הורים חייבים לסמוך על הגנת (הביביסיטר והמחנכת) ועל הגן שבחרו עבור ילדם, להאמין שזה מקום נכון ובטוח להפקיד בו את הילד שלהם.

ישנן כמה פעולות שעל ההורים לעשות כדי להבטיח זאת. ראשית להקדיש זמן לבחירת הגן המתאים להם, לא דווקא זה הקרוב ביותר לבית או זה עם המבנה החדש או הצידוד העשירי מכולם. כדאי לבוא לאסיפות הורים כדי לשמוע את הגנת ולהתרשם ממנה. חשוב מאוד להתרשם מאישיות הגנת, האם היא אדם מעניק חום ואהבה לילדים אך גם דמות חינוכית בעלת תפיסת עולם חינוכית מגובשת. כדאי להתרשם מהם הערכים החשובים לגנת ולבדוק אם זה תואם את ערכי ההורים. כדאי להיכנס ולבקר בגנים דווקא בסוף שנת הלימודים כשהגנות עייפות ושחוקות ולהתרשם כיצד הן מתפקדות במצבים כאלה. כדאי לשאול הורים שילדיהם היו בגן בשנים קודמות ולשמוע מהם כיצד הם מתרשמים מהגן ומהגנת מניסיונם האישי.

דבר נוסף שההורה יכול לעשות והוא חשוב ביותר זה להקשיב לילד שלו ולשם כך חשוב לפתח דפוסי תקשורת וללמוד דרכים להגיע אל הילד ולהקשיב לו כבר מגיל צעיר ולהשקיע בכך במשך כל השנים כיון שזה מבטיח קשר טוב בין ההורה והילד בהמשך. הורה צריך לדעת לדובב את הילד כדי להגיע אליו, ולמצוא את הדרך אל ליבו אל רגשותיו כדי לפגוש ולהכיר את הדברים החשובים שקורים לו בחייו. חשוב לשאול שאלות כמו מה הכי אהבת היום בגן, או מה ציירת ועם מי שיחקת וכו' כדי להתרשם ולהיות שותף לחוויותיו ולעולמו הפנימי של הילד. המטרה אינה לעמוד על המשמר אל מול הגנת, אלא ליצור מערכת של יחסים ותקשורת פתוחה ומקרבת בין הורה והילד ולכן חשוב גם לשתף את הילד בעולמו של ההורה ולא רק לחקור ולהוציא ממנו מידע.

ילדים רבים ממדרים את הוריהם ומסתירים מהם כל פיסת מידע בגלל דפוסי תקשורת לקויים ועל כך חשוב לשים דגש ולעבוד עם הילד.

הורים רבים מפספסים מידע רב שיכלו לקבל מהילד אם היו יותר ערניים וסבלניים. ילדים לא תמיד מבטאים את רגשותיהם ומחשבותיהם באופן מילולי אך התנהגותם של הילדים היא שפה שמספרת הכול. התנהגות הילדים היא שפה בלתי מילולית והיא צריכה להיות מוכרת ומובנת להורים ככל ששמים אליה לב מבינים אותה טוב יותר. קשה להאמין שילד ששרוי במצוקה לא ישדר זאת בשפת הגוף שלו, הגיוני יותר שההורה יטעה בפרוש התנהגותו ויפרש אותה לא נכון (כמו למשל פינוק או עצלות).

דבר שני חשוב להיות בקשר ולשמוע מהורים אחרים בגן מה קורה אצל הילדים שלהם. אם ישנם ילדים

רבים שמתנגדים ללכת לגן (ולא מדובר בימים הראשונים של השנה) או מתקשים להיפרד מההורה בבוקר במהלך השנה. זה עשוי להדליק נורית הזהרה אצל ההורה, יתכן ויש משהו בגן שמרתיע את הילדים, אך עדיין יש לבדוק מהן הסיבות ולמה הם מתנגדים ללכת לגן.

ישנן גננות שמסרבות לחלק רשימת קשר להורים. האם הן מפחדות מהתגבשות ההורים ככוח חזק מולן? אם זה אכן כך הורים יכולים למצוא לכך פתרונות יצירתיים.

דבר שלישי חשוב להיכנס ולבקר בגן ללא תאום מראש, (אך לא בתכיפות רבה מידי כדי לא להפריע לילד). כדאי להיכנס לעיתים לגן לשבת לצייר עם הילד להתרשם איך הוא מתנהג ומרגיש, האם הוא מפוחד או חש בטוח בגן, איך הגננת מתייחסת לילדים אחרים ופותרת בעיון בגן. נכון, הגיוני שגננות משתדלות להיות אמפטיות וחיוניות אל מול הורים אך כשיושבים בשקט בצד מבלי להתערב, ניתן לראות ולשמע דברים ולחוש באווירת האמיתית שבגן.

אפשר להקשיב מבחוץ למתרחש, לשמוע את הקולות ולחוש באווירה ובהתנהלות הכללית בתוך הגן. ישנם הורים המעדיפים מערכת של ודיו במעגל סגור כדי להתבונן במתרחש בגן מתי שהם רוצים. פיתרון זה אינו נכון בעיני, זה לא יאפשר לגננת לעשות את העבודה החינוכית שלה. השהיה תחת עין בוחנת בכל רגע תגרום לה לתחושת מתח ולחץ והיא תהיה עסוקה רוב הזמן בלפעול כדי לעשות רושם טוב ולרצות את ההורים.

לסיכום: תפקיד ההורה הוא להקשיב לילד שלו ולמצוא דרך לתקשר ולפתח איתו שיחה משמעותית. על ההורה לסמוך על עצמו, על כושר השיפוט ועל האינטואיציות שלו. ההורה הוא המומחה הגדול לילד שלו, והוא יודע לקרא ולהבין אותו טוב יותר מכל אדם אחר.

הורים חייבים להיות ערניים מעורבים ופעילים כל הזמן בחיי ילדיהם, (ומעורבים ומתבוננים מהצד כשהילדים גדולים יותר), להשגיח עליהם ולמנוע מהם כל פגיעה אפשרית.

ההורים חייבים לשלוח את הילד לגן בתחושה רגועה ולשדר אמון ובטחון מלא בגננת ולא הילד יקלוט את הפחדים וחוסר הביטחון של ההורה וילמד מכך שהגן הוא מקום מסוכן ולא בטוח עבורו ויפתח פחדים או חרדות משלו.

לקריאה המלצות מקצועיות של **מיכל הרפז, מומחית ביעוץ פדגוגי-חינוכי**, לבחירת גן עבור הילד ניתן לקרא בעלון "משפחתי" גיליון מס' 5 מאפריל 2006 המופיע באתר שלי. על דרכים לפיתוח מיומנות תקשורת בין הורים לילדים ניתן לקרא במאמר: שיפור התקשורת המשפחתית - זוגית כאמצעי לשיפור הקשרים והיחסים במשפחה ובזוגיות המופיע באתר

**קריאה מהנה ומועילה!
גדי רוזן**